

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

LUTY 2023

MONITOR CHINY W ONZ

„Monitor Chiny w ONZ” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktywnością chińskiej dyplomacji na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych ze szczególnym uwzględnieniem polityki na forum Zgromadzenia Ogólnego, Rady Bezpieczeństwa, Rady Gospodarczo-Społecznej oraz Radzie Praw Człowieka.

DR PRZEMYSŁAW CIBOREK

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR CHINY W ONZ

LUTY 2023

CHRL PUBLIKUJE DOKUMENT WS. „KONFLIKTU UKRAIŃSKIEGO”

W trakcie briefingu Rady Bezpieczeństwa ONZ, przedstawiciel ChRL przy ONZ Dai Bing powiadomił, iż Chiny opublikowały dokument przedstawiający „stanowisko w sprawie politycznego uregulowania kryzysu ukraińskiego”. W Europie powyższy dokument nazwano mianem „planu pokojowego Chin” w kontekście wojny w Ukrainie.

I. AKTYWNOŚĆ CHRL W RADZIE BEZPIECZEŃSTWA ONZ

2 lutego: ambasador Dai Bing nt. sytuacji w Iraku. Podczas briefingu RB ONZ, Dai Bing podkreślił, iż Chiny z zadowoleniem przyjęły fakt zakończenia przez Irak formowania nowego rządu i wspierają nowe kierownictwo polityczne w procesie skutecznego zarządzania oraz poszukiwań „własnej ścieżki rozwoju, która odpowiada warunkom krajowym”. Odnosząc się do sytuacji bezpieczeństwa w Iraku, chiński dyplomata wskazał na jej tragiczny stan, głównie ze względu na przeprowadzane przez terrorystów ataki asymetryczne, skutkujące ofiarami wśród ludności cywilnej. Wezwano UNITAD (United Nations Investigative Team to Promote Accountability for Crimes Committed by Da'esh/ISIL) do przedstawienia wyników śledztwa celem postawienia osób odpowiedzialnych za ataki i ich koordynację przed wymiarem sprawiedliwości. Ponadto Dai Bing zdecydował się na niebezpośrednią krytykę USA, stwierdzając, iż zamaskowane ładunki wybuchowe nadal powodują ofiary cywilne, głównie pośród dzieci a są one pozostałością po wojnie, która miała miejsce 20 lat temu. Wobec powyższego wezwał kraje, „które rozpoczęły wojnę w tym czasie, aby stanęły na wysokości zadania i podjęły konkretne działania w celu rozminowania i rozbrojenia terytorium Iraku a także udzielenia pomocy ofiarom i ich rodzinom”. Chiny wyraził chęć współpracy ze społecznością międzynarodową, aby „wnieść pozytywny wkład w długoterminowy pokój i stabilność w Iraku, a także pokój i rozwój w regionie”.

6 lutego: ambasador Dai Bing nt. kwestii humanitarnej Ukrainy. Dai Bing na wstępie briefingu RB ONZ skrytykował strony konfliktu i posądził je o „brak szczerości i determinacji” aby promować rozmowy pokojowe i polityczne rozwiązanie problemu. W konsekwencji, przedstawicielstwo ChRL uważa, iż

kwesie humanitarne powinny być traktowane priorytetowo, toteż wezwano zaprzestania atakowania ludności i obiektów cywilnych oraz do zapewnienia sprawnej ewakuacji personelu i pozostawienie miejsca dla działań organizacji humanitarnych. Strona chińska wezwała ponownie do bezwzględnej ochrony obiektów jądrowych na Ukrainie, w szczególności do zaprzestania ostrzału elektrowni w Zaporozżu. Z zadowoleniem przyjęto fakt wysłania ekspertów ONZ pod egidą IAEA (International Atomic Energy Agency) do wszystkich elektrowni jądrowych w Ukrainie, celem zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony ukraińskich obiektów jądrowych. W podsumowaniu, przedstawiciel ChRL wezwał do racjonalnego zarządzania skutkami ubocznymi kryzysów: żywnościowych, energetycznych, humanitarnych i finansowych poprzez kontrolowanie ich w odpowiedzialny sposób. Dai Bing skrytykował również ideę sankcji, które w dobie rosnącej integracji rynków i globalizacji, „sztucznie wpływają na blokowanie łańcuchów dostaw i pogłębiają skutki kryzysu ukraińsko-rosyjskiego, które wyrządzają dodatkowe koszty całemu światu”. Wezwano również do kontynuacji wdrażania tzw. „inicjatywy zbożowej” dotyczącej uwolnienia portów i żeglugi basenu Morza Czarnego, celem zwiększenia dostaw i stabilizacji światowych cen żywności.

7 lutego: Sun Zhiqiang przedstawił stanowisko ChRL ws. broni chemicznej w Syrii. Niezmienne stanowisko ChRL dotyczyło sprzeciwu użycia broni chemicznej w jakichkolwiek okolicznościach do jakichkolwiek celów przez kogokolwiek. Wyraźnie podkreślono również, iż dialog i konsultacje są jedynym właściwym sposobem rozwiązania problemów związanych z bronią chemiczną w Syrii. Ponadto Sun Zhiqiang odniósł się do raportu opublikowanego przez IIT (Investigation and Identification Team) w ramach OPCW (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons). Jak wskazała strona chińska, pierwotne utworzenie IIT wykroczyło poza zakres konwencji o broni chemicznej i naruszyło konsensus wypracowany w ramach OPCW. Jak argumentowano, metody pracy i procedury stosowane przez IIT nie spełniają wymogów CWC (Chemical Weapons Convention). ChRL ponowiło swój sprzeciw dot. działalności IIT, wyraziło ubolewanie i zastrzeżenia co do braku szerokich konsultacji w ramach RB ONZ w tej sprawie a także wezwano do powrócenia do ram wyznaczonych przez CWC w ramach dochodzenia domniemanego użycia broni chemicznej w Syrii.

8 lutego: Dai Bing nt. dostaw uzbrojenia dla Ukrainy. Przedstawiciel ChRL przy ONZ skrytykował nieustanny przepływ broni i amunicji do regionu, szczególnie w obliczu niedawnego wyrażenia zaniepokojenia sytuacją humanitarną w Ukrainie. Według chińskiego dyplomaty, utrzymanie dostaw uzbrojenia na Ukrainie doprowadza do większej ilości ofiar wśród ludności cywilnej oraz większą ilość grup przesiedleńczych. Jak ocenił Dai Bing, najbardziej niepokojącą kwestią jest fakt, iż „niektóre kraje” wysyłając broń na

Ukrainę, rozszerzając jej kategorię i zakres, angażują się w wojnę zastępczą, która podsyca napięcie, powoduje eskalację i rozprzestrzenianie się walk, co skutkować ma i tak „ponurą” perspektywą zakończenia konfliktu. Jako wsparcie dla własnych argumentów, Dai Bing posłużył się ekspertyzą Interpolu oraz zdaniem „niektórych przywódców afrykańskich”. Przedstawiciel ChRL podkreślił, iż „otrzeźwiająca lekcją” mogą być konsekwencje podobnej działalności w Afganistanie, Iraku, Syrii oraz Somalii. Dyplomacja chińska zaznaczyła, iż wielokrotnie podkreślała znaczenie dialogu i negocjacji, które nadal mają stanowić fundamentalną drogę do zakończenia konfliktu i przywróceniu pokoju. Wezwano społeczność międzynarodową do „budowania synergii” i zachęcenia stron konfliktu do szybkiego powrotu do negocjacji i próby rozwiązania kryzysu środkami politycznymi.

9 lutego: Zhang Jun nt. zagrożeń dla międzynarodowego pokoju wywołanych aktami terrorystycznymi. Ambasador ChRL przy ONZ zgodził się ze stanowiskiem Sekretarza Generalnego ONZ, iż zagrożenie terroryzmem na świecie nadal odgrywa kluczową rolę w kwestii braku kolektywnego bezpieczeństwa. Chiński dyplomata wskazał, iż od początku 2023 roku w stolicy Afganistanu doszło już do dwóch brutalnych i fatalnych w skutkach ataków terrorystycznych. W tym kontekście ChRL wezwała społeczność międzynarodową do zwalczania wszelkich form terroryzmu z „zerową tolerancją” a talibów w Afganistanie poproszono o podjęcie zdecydowanych środków w celu zapobieżenia konwergencji sił terrorystycznych w kraju. Chiński dyplomata szczególną uwagę poświęcił również sytuacji w Afryce. ChRL odnotowała pogarszającą się sytuację w Sahelu, niemniej zauważono liczne działania mające na celu zwiększenie wysiłków antyterrorystycznych w Mozambiku, Nigerii, Mali oraz Demokratycznej Republice Konga. Z raportu UNDP (United Nations Development Programme) wynika, iż większość osób przystępujących do grup ekstremistycznych pochodzi ze słabo rozwiniętych obszarów a około 25% respondentów motywuje wybór włączenia się do grup ekstremistycznych brakiem możliwości utrzymania stałego zatrudnienia. W tym kontekście wezwano do stworzenia odpowiedniego środowiska gospodarczego dla krajów rozwijających się, pozwalających na eliminację ubóstwa, powszechną edukację oraz bezpieczeństwo żywnościowe, które w słowach chińskiej dyplomacji, „wyliminowałoby wylęgarnię terroryzmu”.

13 lutego: wystąpienie Zhang Juna dot. udziału dzieci w konfliktach zbrojnych. Chiński dyplomata odniósł się do raportu przedstawionego przez Sekretarza Generalnego ONZ, gdzie wskazano, iż w 2022 roku udokumentowano 24 tys. poważnych naruszeń wobec dzieci. Zhang Jun podkreślił, iż to czego dzieci najbardziej potrzebują, to trwały pokój na świecie. Wezwano do poszukiwania rozwiązań politycznych, które „są najbardziej rozstrzygającym sposobem rozwiązania konfliktów i inwestowanie większych

wysiłków w negocjacje, mediację, zamiast uciekać się do sankcji i innych środków przymusu”. Zhang Jun w celu osiągnięcia światowego pokoju, odwołał się do celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych (która jest również centralnym elementem dla Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa forsowanej przez Chiny na arenie międzynarodowej), która oznacza poszanowanie suwerenności i integralności terytorialnej, powstrzymanie się od ingerencji w sprawy wewnętrzne innych państw, sprzeciwienie się „eksportowaniu niepokoju w imię walki z terroryzmem lub krzewieniem demokracji”. Zhang Jun zaznaczył, iż aby osiągnąć pokój, należy podtrzymywać „prawdziwy multilateralizm”, wzmocnić dialog i współpracę, wykonać wspólną pracę na rzecz budowania architektury wspólnego bezpieczeństwa i jednoznacznie odrzucenie i przeciwstawianie się przejawom unilateralizmu, mentalności zimnej wojny, „polityce blokowej” i konfrontacji między „nami a nimi”. Ponadto wezwano do wzmocnienia praworządności oraz m.in. zaprzestania przemocy seksualnej wobec dzieci oraz zaprzestania atakom na szkoły. Według dyplomacji Chin, wsparcie rozwoju dzieci musi być nadrzędnym kierunkiem polityki światowej. Przy tej okazji odwołano się do „brutalnej rzeczywistości”, czyli do jednostronnych sankcji „dziesiątkującej podstawy gospodarcze i zdolności rozwojowe dotkniętych krajów, pozbawiając dzieci ich prawa do rozwoju i prawa do przetrwania”. Wobec powyższego dyplomacja Chin wezwała „zainteresowane kraje” do natychmiastowego zniesienia „wszystkich bezprawnych jednostronnych sankcji, aby nie stały się współnikami klęski żywiołowej, okradających (...) dzieci z nadziei na przetrwanie i zaprzestanie ich obłudnej politycznej dumy”.

14 lutego: wystąpienie Zhang Juna w trakcie debaty dot. globalnego podnoszenia się poziomu mórz. Tematem otwartej debaty RB ONZ było zagadnienie wzrostu poziomu mórz jako implikacji dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. W tym kontekście ambasador ChRL podkreślił znaczenie tego zagadnienia w kontekście podtapiania zamieszkałych terenów, migracji ludzi, utraty własności a w szczególności dla rozwijających się państw wyspiarskich, ukazano ten problem jako kwestię egzystencjalną. Zhang Jun podkreślił znaczenie argumentów chińskich w tym zakresie ze względu na długą linię brzegową ChRL. Naturalnie główną przyczyną podnoszącego się stanu wód międzynarodowych określono globalne ocieplenie i topnienie lodowców polarnych. Wymieniono szereg postulatów mających za zadanie złagodzenie zmian klimatu. W kontekście polityki międzynarodowej, wezwano natomiast do „przestrzegania prawdziwego multilateralizmu” oraz bezwarunkowego wdrożenia założeń Agendy 2030. Ponadto Chiny *explicite* wezwały Japonię do wypełnienia międzynarodowych zobowiązań w kwestii utylizacji wody skażonej promieniotwórczo „w sposób oparty na nauce, otwarty, przejrzysty i bezpieczny”.

17 lutego: wypowiedź Zhang Juna podczas briefingu RB ONZ nt. Ukrainy.

Ambasador ChRL przy ONZ w pierwszych słowach podkreślił, iż należy chronić suwerenność i integralność terytorialną wszystkich krajów, podtrzymywać cele i zasady Karty Narodów Zjednoczonych a także poważnie traktować uzasadnione obawy wszystkich krajów dotyczące bezpieczeństwa oraz udzielać wsparcia dla wszystkich wysiłków zmierzających do pokojowego rozwiązania kryzysu. Chińska dyplomacja odwołała się do rezolucji RB ONZ nr 2202, gdzie w tzw. porozumienia mińskie stanowią podstawowy dokument polityczny dla rozwiązania kwestii wschodniej Ukrainy (zob. kom).

20 lutego: Zhang Jun ws. sytuacji na Bliskim Wschodzie.

Wypowiedź chińskiego dyplomaty dotyczyła niemal wyłącznie kwestii izraelsko-palestyńskiej. Izrael został oskarżony przez chińską dyplomację o „nasilenie jednostronnych działań”. Wątpliwości ChRL budzi również „fakt kontynuowania działalności osadniczej”, przywołując decyzję Izraela o legalizacji placówek i planie budowy osiedli na Zachodnim Brzegu. ChRL podkreśliła, iż powyższe działania są sprzeczne z prawem międzynarodowym i rezolucjami RB ONZ. Dyplomata z Chin zaznaczył również, iż „Palestyńczycy z niecierpliwością czekają na dzień, kiedy ich ojczyzna nie będzie już okupowana, kiedy niepodległe i suwerenne państwo Palestyna będzie żyło obok Izraela, ciesząc się wspólnym bezpieczeństwem i rozwojem. Upewnienie się, że ten dzień nadejdzie tak szybko, jak to możliwe, jest naszym wspólnym obowiązkiem”.

20 lutego: Dai Bing ws. programu jądrowego na Półwyspie Koreańskim.

Chiński dyplomata zaproponował skupienie się na „sednie problemu”, tj. na fakcie, iż Korea Północna „od dawna boryka się z ogromną presją bezpieczeństwa, wyzwaniem i zagrożeniami”. Pekin obwinia USA i ich sojuszników o intensyfikację wspólnych działań wojskowych wokół Półwyspu Koreańskiego, które są wymierzone w KRLD. Ponadto winą obarczono NATO, gdzie ponownie odwołano się do promocji zimnowojennej mentalności i konfrontacji bloków. Chiny - podobnie jak w przypadku „kryzysu ukraińskiego” – proponują „szczerze zmierzenie się z historią”. Dai Bing przytoczył treść rezolucji RB ONZ ws. KRLD, które powinny stanowić „zintegrowaną całość”, gdyż stanowią o nałożeniu sankcji oraz wznowieniu rozmów sześciostronnych i unikania eskalacji napięć. Zarzutem Pekinu w tym kontekście jest podejmowanie sankcji, bez wyraźnego promowania wznowienia rozmów wielostronnych. Ponadto w kwestii nieprolifracji broni jądrowej, chińska dyplomacja zarzuca Waszyngtonowi „podwójne standardy”, gdyż USA „rażąco angażują się we współpracę jądrową w regionie Azji i Pacyfiku”.

21 lutego: wypowiedź Dai Binga ws. misji w Republice Środkowoafrykańskiej.

ChRL odnotowała znaczące wyniki w zakresie postępów w procesie pokojowym, wzmocnienia zarządzania państwem oraz

jego rozwoju i odbudowy. W ramach misji ONZ MINUSCA (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic), ChRL wystosowała cztery punktu, aby pomóc temu państwu w osiągnięciu trwałego pokoju i bezpieczeństwa. Punkt pierwszy dotyczył pełnego wdrożenia porozumienia pokojowego; po drugie wezwano do ograniczenia zagrożenia ze strony ugrupowań zbrojnych; po trzecie wezwano do udzielenia jeszcze większego wsparcia dla misji MINUSCA; po czwarte wezwano społeczność międzynarodową do wsparcia rozwoju i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej.

21 lutego: stanowisko ChRL ws. Nord Stream na forum RB ONZ. Briefing RB ONZ z dnia 21 lutego 2023 roku został poświęcony głównie kwestiom związanym z funkcjonowaniem Gazociągu Północnego, służącego do eksportu rosyjskiego gazu ziemnego do Europy. Zhang Jun stwierdził, iż gazociągi Nord Stream stanowią główną infrastrukturę transgraniczną w kontekście przesyłu energii, a sabotaż skutkujący zniszczeniem dwóch rurociągów Nord Stream oraz uszkodzenie jednego z rurociągów Nord Stream 2 bez wątpienia miało negatywny wpływ na światowe rynki energii a także zanieczyszczenie środowiska naturalnego (zob. kom.).

23 lutego: wystąpienie Dai Binga ws. sytuacji w Somalii. Przedstawiciel chińskiej dyplomacji na forum RB ONZ podkreślił wprowadzenie pewnych postępów w zakresie przemian politycznych i operacji antyterrorystycznych w Somalii, jednak zaznaczył, iż obecna sytuacja nadal pozostaje „złożona i tragiczna”. Dai Bing szczególną uwagę poświęcił trzem wiodącym kwestiom, które mają wpływ na złą sytuację humanitarną w kraju. Pierwszą z poruszonych kwestii była sprawa procesów politycznych zachodzących w Somalii. Wskazano na rozbieżności tamtejszych elit politycznych w kluczowych kwestiach takich jak podział władzy. Drugą kwestię stanowiły ataki terrorystyczne stanowiące poważne zagrożenie dla ludności cywilnej i w szerszym kontekście negatywnie rokujące na utrzymanie stabilności w regionie. Trzecim zagadnieniem była sprawa pustoszącej gospodarczo kraj suszy. Dai Bing zaznaczył, iż obecnie osiem milionów ludzi potrzebuje pilnej pomocy humanitarnej, a ponad milion obywateli Somalii dokonało relokacji w celu poszukiwania lepszych warunków do życia.

24 lutego: wypowiedź Dai Binga w rocznicę wybuchu wojny w Ukrainie. Przedstawiciel chińskiej dyplomacji poinformował o opublikowaniu dokumentu przedstawiającego „stanowisko w sprawie politycznego uregulowania kryzysu ukraińskiego”. Szersza analiza tekstu chińskiej dyplomacji dostępna jest na stronie OSA Uł pod [tym adresem](#). Pełny tekst chińskiego stanowiska znajduje się pod [tym adresem](#).

II. SPRAWY DOTYCZĄCE CHRL W KONTEKŚCIE ONZ

30 stycznia: rozmowa telefoniczna między Qin Gangiem a Wopke Hoekstrą.

Szef chińskiej dyplomacji w rozmowie z holenderskim wicepremierem i ministrem spraw zagranicznych podkreślił, iż Chiny są gotowe wzmocnić wielostronną współpracę bilateralną, aby wspólnie wspierać założenia konferencji klimatycznej ONZ (COP 28), a także wspierać utrzymanie stabilności międzynarodowych łańcuchów przemysłowych i dostaw oraz utrzymaniu otwartego i uporządkowanego środowiska handlowego. Holenderski minister potwierdził gotowość Holandii do „wzmocnienia wymiany na wszystkich szczeblach (...) a także do rozwoju pragmatycznego partnerstwa na rzecz kompleksowej współpracy”. Ponadto zobowiązał się, iż Amsterdam dalej będzie prezentować odpowiedzialnie do kwestii gospodarczych i handlowych z Chinami. Chiny otrzymały zaproszenie od Holandii jako współgospodarza Konferencji Wodnej ONZ 2023. Chiny w tym kontekście zobowiązały się do wysłania delegatów wysokiego szczebla na to wydarzenie.

2 lutego: rozmowa telefoniczna Qin Gang - Mevlut Çavuşoğlu. Minister spraw zagranicznych ChRL w rozmowie ze swoim odpowiednikiem z Turcji omówili wiodące kwestie dotyczące stosunków bilateralnych. Chiński dyplomata podziękował za poszanowanie Turcji dla „polityki jednych Chin” i wyraził wsparcie dla polityki Turcji, która obrała ścieżkę rozwoju odpowiadającą ich własnym warunkom narodowym. Qing Gang podkreślił również, iż Turcja poważnie potraktuje obawy Chin dotyczące „kwestii związanych z Xinjiangiem”. Ponadto strona chińska wezwała, aby usprawnić komunikację w sprawach regionalnych i wzmocnić koordynację na forum międzynarodowym, głównie na forum ONZ w celu ochrony wspólnych, rozległych interesów państw rozwijających się. Mevlut Çavuşoğlu przychylił się do stanowiska Qin Ganga, wyrażając gotowość do wzmocnienia dwustronnego dialogu i konsultacji z Chinami a także wzmocnienia koordynacji i współpracy w sprawach międzynarodowych.

2 lutego: spotkanie Wang Yi - Csaba Kőrösi. W trakcie spotkania dyrektora Biura Centralnej Komisji Spraw Zagranicznych i członka Biura Politycznego Komitetu Centralnego KPCh w trakcie spotkania z przewodniczącym 77. ZO ONZ został dokonany przegląd aktualnej sytuacji międzynarodowej. Wang Yi stwierdził, iż w sytuacji, gdy unilateralizm, protekcjonizm i hegemonizm wpływają na pokój i rozwój na świecie, Chiny są gotowe podjąć współpracę ze wszystkimi państwami, aby chronić system międzynarodowy z Organizacją

Narodów Zjednoczonych jako główne centrum, zgodnie z celami i zasadami zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych. Według Wang Yi, w obliczu pokonania zagrożeń związanych z epidemią, Chiny wniosą istotny wkład w stabilne funkcjonowanie światowej gospodarki. Chiński polityk podkreślił również, iż w obliczu globalnej niepewności i niestabilności, wszystkie państwa powinny trzymać się zasad wyznaczonych przez ONZ i jednoczyć się, aby je przezwyciężyć. Wang Yi w tym celu podkreślił, iż Chiny będą udzielać zdecydowanego wsparcia ONZ i są gotowe do dalszego zacieśniania współpracy w zakresie wdrażania Inicjatywy Globalnego Rozwoju, Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa a także realizacji agendy ONZ dot. zrównoważonego rozwoju 2030.

2 lutego: spotkanie Qin Gang - Csaba Kőrösi. Rozmowa pomiędzy ministrem spraw zagranicznych ChRL a przewodniczącym 77. ZO ONZ dotyczyła spraw mających na celu usprawnienie funkcjonowania ONZ. Qin Gang zaznaczył, iż ONZ powinna nadal odgrywać ważną rolę w globalnym zarządzaniu, co powinno realizować się w czterech głównych punktach określonych przez dyplomatę z Chin. Qin Gang wymienił kolejno: bezstronne zaangażowanie, ochrona pokoju i bezpieczeństwa oraz opowiadanie się za uczciwością i sprawiedliwością; stanie na straży inkluzywności z korzyścią dla wszystkich oraz umieszczenie rozwoju w centrum globalnej agendy i zapewnienie, aby „owoce rozwoju” przyniosły korzyści większej liczbie ludzi na całym świecie w bardziej sprawiedliwy sposób; stanie na straży „prawdziwego multilateralizmu” oraz poprawienie globalnego zarządzania a także budowa konsensusu poprzez mechanizm komunikacji i konsultacji; stanie na straży otwartości i inkluzywności poprzez porzucenie konfrontacji ideologicznej, promocja wzajemnego wymiany międzycywilizacyjnej. Chiński dyplomata podkreślił również, iż ChRL potraktuje wdrożenie Globalnej Inicjatywy Rozwoju jako okazji do przyspieszenia realizacji Agendy na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 i będzie starać się połączyć siły z innymi krajami, aby wdrożyć implementację Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa.

3 lutego: spotkanie Li Keqiang - Csaba Kőrösi. Premier ChRL oraz przewodniczący 77. Sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Wielkiej Hali Ludowej w Pekinie rozmawiali na temat bieżących spraw poruszanych na forum międzynarodowym. Li Keqiang podkreślił, iż Chiny są zaangażowane w praktykowanie multilateralizmu i ochronę systemu międzynarodowego z Organizacją Narodów Zjednoczonych jako jej centralny element (zob. komentarz).

11 lutego: spotkanie Xi Jinping - Hun Sen w kontekście ONZ. W trakcie spotkania premiera Kambodży z przewodniczącym ChRL oprócz licznych kwestii gospodarczych, obie strony uzgodniły kwestie koordynacji polityki międzynarodowej w ramach ONZ. Wspólnie uznano, iż wartości pokoju, rozwoju, uczciwości, sprawiedliwości, demokracji i wolności powinny być chronione przez system międzynarodowy z ONZ pełniącym centralną rolę. Ponadto porządek międzynarodowy i podstawowe normy zarządzania w stosunkach międzynarodowych powinny realizować się w oparciu o cele i zasady Karty Narodów Zjednoczonych, aby sprzeciwiać się hegemonizmowi, polityce siły oraz wszelkim przejawom unilateralizmu. W tym kontekście Kambodża poparła wprowadzaną na forum ONZ chińską inicjatywę na rzecz globalnego bezpieczeństwa (Global Security Initiative).

14 lutego: spotkanie Xi Jinping - Ebrahim Raisi. W kontekście ONZ, obie strony porozumiały się w kwestii wzmocnienia komunikacji i koordynacji w ramach ONZ, gdzie zobowiązały się „praktykować prawdziwy multilateralizm i chronić wspólnego interesu państw rozwijających się”. Pełny tekst porozumienia dostępny pod [tym adresem](#). Wizyta Ebrahima Raisiego w Chinach została także komentowana w ramach podcastu OSA UŁ „Debaty Azjatyckie” - rozmowa z dr Robertem Czuldą dostępna pod [tym adresem](#).

17 lutego: ChRL tworzy Międzynarodowy Instytut Mediacji w Hongkongu. Jak wynika z oficjalnej notatki Biura Łącznikowego Centralnego Rządu Ludowego Chin w Hongkongu, utworzono Międzynarodowy Instytut Mediacji, który ma stać się „ważną inicjatywą międzynarodową mającą na celu promowanie harmonijnego i polubownego rozwiązywania sporów międzynarodowych w drodze mediacji”. Oczekiwaniem rządu centralnego jest utworzenie stałej wielostronnej międzyrządowej organizacji międzynarodowej, która zapewni „przyjazne, elastyczne, ekonomiczne i skuteczne” usługi mediacyjne w celu rozstrzygnięcia sporów międzynarodowych.

18 lutego: publikacja „dokumentu koncepcyjnego Global Security Initiative”. W trakcie Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa, Wang Yi poinformował o publikacji dokumentu przedstawiającego „globalne inicjatywy rozwojowe oraz chińskie rozwiązania i wniesienie chińskiej mądrości do rozwiązania głównych problemów, przed którymi stoi ludzkość”. Pełny tekst przemówienia dostępny pod [tym adresem](#). Szersza analiza dokumentu dostępna w drugiej części tekstu bloga OSA UŁ pod [tym adresem](#).

20 lutego: Wang Yi z oficjalnymi wizytami we Włoszech, na Węgrzech, we Francji i Rosji oraz w Niemczech. Członek Biura Politycznego Komitetu

Centralnego Komunistycznej Partii Chin oraz szef Biura Centralnej Komisji Spraw Zagranicznych został zaproszony przez rządy Francji, Włoch, Węgier i Rosji oraz wziął udział w Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa, gdzie m.in. promował forsowaną na forum ONZ chińską inicjatywę na rzecz globalnego bezpieczeństwa (Global Security Initiative). Szersza analiza części wizyt chińskiego dyplomaty w Europie autorstwa Bartosza Kowalskiego dostępna pod [tym adresem](#).

KOMENTARZ

1. Podczas spotkania Li Keqiang z Csabą Kőrösi, szef chińskiego rządu określił intencje i role ChRL w funkcjonowaniu obecnego ładu międzynarodowego. Li Keqiang podkreślił zobowiązanie ChRL do przestrzegania celów i zasad zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych, prawa międzynarodowego i podstawowych norm regulujących stosunki międzynarodowe. Szef chińskiego rządu podtrzymał zaangażowanie Chin w utrzymaniu „właściwego kierunku globalizacji gospodarczej” oraz wielobiegunowego świata, a także staną na straży pokoju i stabilności na świecie. Zobowiązał się także do dalszej aktywnej koordynacji i współpracy w obszarach takich jak: zrównoważony rozwój, zmiany klimatyczne, ochrona zasobów wodnych, reformy ONZ oraz „wspólnego stawiania czoła globalnym wyzwaniom”.

Co ważne, Li Keqiang skategoryzował Chiny jako obrońca i uczestnik istniejącego porządku międzynarodowego. To ważna przesłanka stanowiąca o powolnym procesie i intencji Chin w ramach przejmowania przez Chiny roli „globalnego policjanta”. Koresponduje to z ogłoszeniem konkretnych punktów Globalnej Inicjatywy na rzecz Bezpieczeństwa. Ponadto premier Chin przyznał otwarcie, iż jego kraj jest beneficjentem i promotorem globalnej otwartości. Podkreślił również, iż bez względu na „ewolucję krajobrazu międzynarodowego”, Chiny pozostaną mocno zaangażowane w promocję ścieżki pokojowego rozwoju, kontynuację „swojej podstawowej polityki reform i otwarcia”, będą realizować wzajemnie korzystną strategię otwarcia i cenić wspólne wartości dla ludzkości: pokój, rozwój, uczciwość, sprawiedliwość, demokrację oraz wolność. Powyższe łączy się nieodłącznie z próbą przedstawienia odmiennej charakterystyki praw człowieka w porównaniu do tej wyznawanej na zachodzie, gdzie nadrzędnymi prawami jednostki jest m.in. wolność słowa, bezpieczeństwo osobiste a także

wolność sumienia i wyznania. Li Keqiang zapewnił przewodniczącego ZO ONZ o możliwościach ChRL w kwestii „zapewnienia nowych możliwości rozwoju świata”. Przedstawiciel ONZ podsumował, iż intencją Organizacji jest pogłębienie przyjaźni i wzmocnienie współpracy z Chinami w kwestiach zażegnania globalnych kryzysów politycznych, gospodarczych, ekologicznych, zasobów wodnych, humanitarnych a także „innym wyzwaniom, przed którymi stoi dziś świat” w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i przyspieszenia reform „opartych na naukowych mechanizmach decyzyjnych”. Podsumowując swoją wypowiedź, Csaba Kőrösi wyraził nadzieję, iż Chiny „będą odgrywać większą rolę w różnych aspektach”. Naturalnie intencjonalne użycie nieprecyzyjnego określenia dotyczącego oczekiwań ONZ wobec ChRL mogło mieć na celu wyrażenie oczekiwań wobec Pekinu w kwestii przyjęcia większej odpowiedzialności m.in. za deeskalację konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, która pozostaje wiodącym problemem na forum ONZ.

2. W trakcie wypowiedzi Zhang Juna podczas briefingu RB ONZ nt. Ukrainy, ambasador ChRL przy ONZ w pierwszych słowach podkreślił, iż należy chronić suwerenność i integralność terytorialną wszystkich krajów, podtrzymywać cele i zasady Karty Narodów Zjednoczonych a także poważnie traktować uzasadnione obawy wszystkich krajów dotyczące bezpieczeństwa oraz udzielać wsparcia dla wszystkich wysiłków zmierzających do pokojowego rozwiązania kryzysu. Chińska dyplomacja odwołała się do rezolucji RB ONZ nr 2202, gdzie w tzw. porozumienia mińskie stanowią podstawowy dokument polityczny dla rozwiązania kwestii wschodniej Ukrainy. Oceniał, iż kryzys ukraiński jest „kulminacją konfliktów bezpieczeństwa w Europie, ściśle związanych z ciągłą ekspansją NATO na wschód od czasu zimnej wojny. Według chińskiego dyplomaty, przyjęcie „takiego sposobu myślenia” pograży Europę a nawet cały świat w jeszcze większym chaosie. Wezwano USA, UE oraz NATO do podjęcia wszechstronnego i pogłębionego dialogu opartego o zasadę niepodzielności bezpieczeństwa. Argumentując roszczenia wobec Sojuszu Północnoatlantyckiego, chińska dyplomacja podała w wątpliwość argument NATO, iż pozostaje regionalnym sojuszem obronnym, gdyż „nieustannie dąży do przełamania swoich ograniczeń geograficznych i rozszerzania swojego programu (...) podsycia podziały i napięcia, tworzy lęk i konfrontacje a także wzmacnia więzi wojskowe i bezpieczeństwa z krajami Azji i Pacyfiku, co pozostaje wewnętrznie sprzeczne”. Zhang Jun odniósł się również do wypowiedzi Sekretarza Generalnego NATO Jensa Stoltenberga. Według chińskiego dyplomaty w ostatnim czasie padło „wiele nieodpowiedzialnych i bezpodstawnych uwag na temat sytuacji w regionie Azji i Pacyfiku”. Biorąc pod uwagę powyższe, chińska dyplomacja wezwała NATO do „wyciągnięcia

wniosków z historii, porzucenia przestarzałej zimnowojennej mentalności i konfrontacji bloków oraz powstrzymania się od tworzenia niebezpiecznych aktów tworzenia wyimaginowanych wrogów, destabilizacji Europy i tworzenia bałaganu w regionie Azji i Pacyfiku”.

Utrzymywanie powyższej narracji zdecydowanie zbliża Pekin do postulatów formułowanych przez Moskwę. W obliczu bezprecedensowego w ostatnich dekadach kryzysu bezpieczeństwa w Europie, brak realnego zaangażowania ChRL jako odpowiedzialnego światowego mocarstwa w procesy mediacyjne przy formułowaniu tak konfrontacyjnych postulatów powinno zostać odebrane przez państwa Zachodu jako hipokryzję. W obecnej chwili ChRL również odpowiada za eskalację konfliktu ukraińsko-rosyjskiego, gdyż niebezpośrednie wsparcie retoryczne dla reżimu Kremla daje stronie rosyjskiej poczucie działania „w słusznej sprawie”, co stoi w sprzeczności do postanowień Karty Narodów Zjednoczonych, na którą powołuje się chińska dyplomacja.

3. Podczas briefingu Rady Bezpieczeństwa ONZ, ambasador ChRL Zhang Jun odniósł się do wątku wysadzenia gazociągu Nord Stream, który miał miejsce 26 września ubiegłego roku. Został on uszkodzony wskutek sabotażu, co potwierdzają zarówno eksperci Unii Europejskiej oraz Federacji Rosyjskiej. W tym aspekcie, kością niezgody i największą niewiadomą jest wskazanie sprawcy sabotażu, co dodatkowo doprowadza do napięć na linii Federacja Rosyjska - Unia Europejska a w szerszym kontekście na linii Wschód - Zachód.

Wspomniany wcześniej briefing RB ONZ z dnia 21 lutego 2023 roku został poświęcony głównie kwestiom związanym z funkcjonowaniem Gazociągu Północnego, służącego do eksportu rosyjskiego gazu ziemnego transportowanego z okolic Wyborga do Greifswaldu w Republice Federalnej Niemiec z pominięciem państw tranzytowych (m.in. Polski i innych państw basenu Morza Bałtyckiego). Zhang Jun na początku swojej wypowiedzi stwierdził, iż gazociągi Nord Stream stanowią główną infrastrukturę transgraniczną w kontekście przesyłu energii, a sabotaż skutkujący zniszczeniem dwóch rurociągów Nord Stream oraz uszkodzenie jednego z rurociągów Nord Stream 2 bez wątpienia miało negatywny wpływ na światowe rynki energii a także zanieczyszczenie środowiska naturalnego. Dysfunkcja arterii gazowych, co zostało słusznie zauważone przez chińskiego dyplomatę, doprowadziła w pewnym stopniu do niedoborów energii dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w wybranych krajach UE. Zhang Jun z przekonaniem stwierdził, iż „to co stało się z gazociągami Nord Stream nie było dziełem przypadku, a raczej celowym działaniem”. Na otwartym posiedzeniu RB ONZ z września 2022 roku zwołanym bezpośrednio po akcie sabotażu, wiele krajów

zostało wezwanych do rozpoczęcia niezależnego dochodzenia w tej sprawie, aby „odkryć prawdę i zidentyfikować odpowiedzialne osoby”, co miało być zgodne ze stanowiskiem ChRL.

Zgodnie z oczekiwaniami, kreowana na globalnego obrońcę globalizacji, multilateralizmu i prawa międzynarodowego Chińska Republika Ludowa w słowach Zhang Juna oficjalnie potępiła „każdy celowy sabotaż infrastruktury transgranicznej”, charakteryzując powyższe działanie jako „złośliwe”. Według chińskiego dyplomaty, ewentualne niepowodzenie w ustaleniu sprawcy sabotażu „wyśle zły sygnał do tych, którzy mają złe intencje i sprawi, iż będą przekonani o swojej bezkarności”. Strona chińska zaproponowała możliwość udziału ONZ w odegraniu bardziej aktywnej roli w prowadzeniu międzynarodowych dochodzeń i zapewnieniu bezpieczeństwa infrastruktury transgranicznej, wspierając tym samym projekt rezolucji złożony przez Rosję w RB ONZ, podkreślając znaczenie przyznania „upoważnienia do międzynarodowego dochodzenia w sprawie sabotażu gazociągów Nord Stream”. Rosyjski projekt rezolucji, który mógłby doprowadzić do międzynarodowego śledztwa w tej sprawie, stanowi próbę zmiany negatywnej percepcji Federacji Rosyjskiej na forum ONZ w obliczu rosyjskiej agresji na Ukrainę. Ponadto ewentualna obstrukcja ze strony pozostałych członków RB ONZ, szerzej zaliczanych do grupy „przedstawicielstwa Zachodu”, mogłaby doprowadzić do próby zmiany narracji przez ChRL i Rosję, iż to koalicja budowana na czele ze Stanami Zjednoczonymi przyjęła konfrontacyjny ton, skutkujący paraliżem stosowania i egzekwowania prawa międzynarodowego. Wsparcie dyplomatyczne ChRL dla rezolucji Rosji w tym względzie powinno zostać odbierane dwuaspektowo, tj. powinno stanowić o konsekwentnie realizowanej polityce „światowego obrońcy prawa międzynarodowego” a także stanowić o dyplomatycznym wsparciu Pekinu dla Moskwy w kontekście ostatnich działań międzynarodowych Kremla, szczególnie w kontekście nieuzasadnionego w oczach Zachodu ataku Rosji na terytorium Ukrainy.

Co więcej, ChRL interpretuje ostatnie doniesienia dot. potencjalnych scenariuszy przeprowadzenia sabotażu względem funkcjonowania gazociągów Nord Stream na korzyść Federacji Rosyjskiej, która zbieżna jest z interesami Pekinu. Uderzenie w koalicję budowaną przez Stany Zjednoczone jest priorytetowym celem ChRL. Jest to konsekwentnie prowadzona polityka „wychodzenia z cienia”, zaproponowana przez przewodniczącego Xi Jinpinga w 2013 roku. Incydent związany z Nord Stream posłużył również do realizacji partykularnych celów ChRL w kwestii prowadzenia polityki międzynarodowej, gdyż fakt przeprowadzenia „sabotażu” osadzono w szerszym kontekście potrzeby

budowania „trwałej koncepcji bezpieczeństwa”. Bezpośrednio odwoływała się ona do anonsowanej wcześniej przez Xi Jinpinga Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa (Global Security Initiative - GSI), która w argumentacji Zhang Juna, miałyby zapewnić nowy kierunek i nowe pomysły na wyeliminowanie podstawowych przyczyn konfliktów, przełamanie impasu w organizacji bezpiecznego otoczenia międzynarodowego oraz trwałe utrzymanie globalnego bezpieczeństwa. Data publikacji GSI zbiegła się w czasie z obradami na forum RB ONZ, aby podjąć próbę stałego włączenia jej do agendy ONZ, co stanowiłoby niewątpliwy sukces chińskiej dyplomacji w kwestii inkorporowania chińskiej myśli politycznej do dyskursu międzynarodowego.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

